

**MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM**

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn, 30. juuni 2010 nr 206

„Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” kinnitamine

“Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 20 lõike 1 ja „Vabariigi Valitsuse seaduse” § 49 lõike 1 punkti 3 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 6. septembri 2007. a korralduses nr 403 „Programmi alusel elluviidavate meetmete nimekiri” sätestatud „Majanduskeskkonna arendamise rakendamiskava” prioriteetse suuna „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” raames elluviidavate eesmärkide saavutamiseks ja vastavalt Vabariigi Valitsuse korraldusele nr 491 (RTL 2009, 87, 1270), millega asutati riigi osalusega krediidikindlustusega tegelev kindlustusandja Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus, kes kaasatakse programmi tegevuste elluviimiseks programmi partnerina ja tulenevalt programmi rakendamisel tekkinud vajadusest täpsustada programmis sätestatut:

1. kinnitan „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” uues redaktsioonis (programm lisatud).
2. tunnistan kehtetuks majandus- ja kommunikatsiooniministri 07.10.2009 käskkirja nr 303 ja 15.12.2009 käskkirja nr 420.

Juhan Parts

008239

Kinnitatud majandus- ja kommunikatsiooniministri
„30. juuni.....2010. a käskkirjaga nr 108

1. Programmi nimetus

Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm (edaspidi *programm*).

2. Rakenduskava, prioriteetse suuna ja meetme nimetus

„Riiklike struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013” ja sellest tuleneva “Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna “Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” meede „Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm”.

3. Eesmärgid ja mõju

3.1 Üldeesmärk

Programmi üldeesmärk on Eesti ettevõtjate ekspordivõimekuse suurendamine ning konkurentsivõime tõstmine välisurgudel, pakkudes eksportööridele võimalust kindlustada ekspordimüügi eest krediidingimustel esitatavate arvete laekumine kommerts- ja poliitiliste riskide vastu.

3.2 Alaeesmärk

Programmi alaeesmärgiks on läbi ettevõtjate ekspordiga seotud riskide maandamise julgustada kohalikke ettevõtjaid rohkem ekspordile orienteeruma, mille tulemusena kasvab ettevõtjate ekspordikäive, mis omakorda avaldab positiivset mõju Eesti väliskaubandusbilansile. Tegevuse laienemine välisurgudel toetab muuhulgas ettevõtjate poolt loodava lisandväärtuse kasvu ning suurem kogemus eksportöörina aitab kaasa Eesti ettevõtjate rahvusvahelistumisele.

3.3 Mõju

Programmi elluviidavad tegevused aitavad koosmõjus teiste ettevõtja uuendus ja kasvuvõime suurendamisele suunatud toetavate tegevustega kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime kasvule, suurendades nende loodavat lisandväärtust ja käibe kasvu, sealhulgas ekspordikäibe kasvu. Nimetatud mõjueesmärkide saavutamisele aitavad lisaks programmi tegevustele kaasa ettevõtjate tehnoloogiainvesteeringute toetamine tagastamatu abi vormis, arendustöötajate

ettevõtetesse värbamise toetamine, ettevõtjate eksporditurunduse alaste tegevuste toetamine, sealhulgas välismessidel osalemise ja ühisturunduse tegevuste toetamine jt tegevused.

4. Kohaldamisala

4.1 Riikliku eksporditagatise väljastamisel järgitakse Euroopa Liidu õigusaktides ja rahvusvahelistes kokkulepetes, millega Eesti Vabariik on ühinenud, kehtestatud nõudeid ja piiranguid.

Siseriiklikult reguleerib programmi elluviija poolt eksporditagatiste väljastamist ekspordi riikliku tagamise seadus, millega määratakse kindlaks ekspordi riikliku tagamise alused ning põhimõtted. Ekspordi riikliku tagamise seaduses on arvestatud järgnevaga:

- Nõukogu direktiiv 98/29/EÜ keskmise tähtajaga või pikaajalise kindlustuskattega tehingute ekspordikrediidikindlustust käsitlevate peamiste sätete ühtlustamise kohta (EÜT L 148, 19.5.1998, lk 22)
- EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 1 kohane komisjoni teatis liikmesriikidele artiklite 92 ja 93 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes (EÜT C 281, 17.09.1998, lk 4) (edaspidi: *1997. aasta lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse teatis*) koos muudatustega.

4.2 Programm on suunatud ekspordiga tegelevatele Eesti ettevõtjatele. Sihtgruppi kuuluvad Eestis äriregistrisse kantud ettevõtjad või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis registreeritud äriühingu Eestis äriregistrisse kantud filiaalid. Tegevusvaldkondade lõikes ettevõtjatele piiranguid ei esitata, programmi elluviija eelistab riiklike eksporditagatiste väljastamisel ettevõtjaid, kelle välisriiki eksporditava kauba Eestis lisandunud väärtus on kõrgem.

4.3 Programmi ei kohaldata, kui riiklike eksporditagatiste väljastamine ei ole vastavuses:

- ekspordi riikliku tagamise seadusest tulenevate nõuetega;
- Euroopa Liidu Nõukogu direktiivist 98/29/EÜ tulenevate nõuetega keskmise tähtajaga või pikaajalise kindlustuskattega ekspordigarantiidele;
- 1997. aasta lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse teatisest ja selle hilisematest muudatustest tulenevate nõuetega.

5. Toetatav tegevus

Programmi vahenditest toetatakse vastavalt ekspordi riikliku tagamise seadusele riigi poolt tagatud eksporditagatiste andmist.

6. Programmi lühikirjeldus

Eksporditagatis on ekspordi riikliku tagamise seaduse §-s 3 nimetatud riskide kindlustamine, mis võimaldab ettevõtjal pakkuda oma ostjatele paremaid maksetingimusi ning julgustab uutele turgudele sisenemist. Riiklik eksporditagatis on mõeldud nii välisriigi turul asuvate ostjatega seonduvate kommertsriskide kui ka sihtriigiga seotud poliitiliste riskide maandamiseks ekspordi ja välisinvesteeringute osas. Programmi raames toetatakse tagatiste väljastamist riskidele, mida vastavalt Euroopa Liidu ekspordikrediidikindlustust käsitletavatele õigusaktidele defineeritakse kui „mitteturukõlblikke“ riske. Riiklikult tagatud krediidikindlustuse väljastamine on Euroopa Liidu tasandil reguleeritud Euroopa Komisjoni 1997. aasta lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse teatisega ning Euroopa Liidu Nõukogu direktiiviga 98/29/EÜ keskmise tähtajaga või pikaajalise kindlustuskattega tehingute ekspordikrediidi-kindlustust käsitlevate peamiste sätete ühtlustamise kohta. Tegemist on turulähedase tootega, kus ei anta tagastamatut abi, vaid juba tegutsevad eksportöörid maksavad eksporditagatiste eest sõltuvalt jagatavatest riskidest tasu. Vastavalt ekspordi riikliku tagamise seadusele peavad eksporditagatiste eest arvestatavad kindlustuspreemiad ning investeerimistulud eksporditagatisega seotud kindlustuslepingutelt arvestatud kindlustusandja seotud varalt ja edasikindlustusandja deposiidilt katma ekspordi riikliku tagamise kulud ja võimaliku kahju pikema perioodi vältel, vastama tagatavatele riskidele, kindlustuslepingust tulenevale kindlustussummale ja tagatisevõtja omavastutuse ulatusele.

Programmi raames ette nähtud rahalised vahendid aitavad pakkuda kohalikele eksportööridele riiklike eksporditagatise senisest oluliselt suuremas mahus, seda eriti kesk- ja pikaajalise eksporditagatiste puhul, mida seni on ettevõtjatele tulenevalt reservfondi piiratud mahust väljastatud vaid üksikutel juhtudel. Tulenevalt kehtivast Euroopa Liidu seadusandlusest võimaldatakse riiklike eksporditagatise eelkõige nende riskide vastu, mille osas on eraturu pakkumine piiratud või puudub. Piisavas mahus riiklike eksporditagatiste pakkumine on oluline teiste riikide eksportijatega võrdsete konkurentsitingimuste loomiseks. Kuna enamik maailma riike, sh. Eestiga samal arengutasemel olevad riigid, pakuvad olulise mahuga riiklike krediidikindlustuse programme, siis kitsendab piisavas mahus sarnase meetme puudumine Eesti eksportijate võimalusi ning seab nad halvemasse konkurentsipositsiooni võrreldes välisriikides paiknevate konkurentidega. Eksporditagatiseid aitavad tekitada nii lisanduvat ekspordikäivet kui ka suurendada Eesti ettevõtete oskusi ja usaldusväarsust.

7. Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuundade ja meetmetega ning valdkondlike arengukavadega

7.1 Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuunaga

Programmis reguleeritud tegevuste elluviimine täidab „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Ettevõtluse uuendus ja kasvuvõime“ alasuuna „Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine“ eesmärgi. Eesti ettevõtjate edukat rahvusvahelistumist toetatakse läbi ettevõtjate ekspordiga seotud majanduslike ja poliitiliste riskide parema maandamise.

7.2 Seos valdkondlike arengukavadega

Valdkondliku strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013" tegevusvaldkondadest täidavad programmi tegevused otseselt ettevõtete rahvusvahelistumise toetamise eesmärki. Tegevused teostatakse strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013 rakendusplaani 2009-2012" rahvusvahelistumise toetamise valdkonna meetme 3.1. „Eesti ettevõtete ekspordivõimekuse arendamine” alategevuse „Ekspordi ja investeeringute riiklik garanteerimine“ raames.

7.3 Samas prioriteetses suunas olevad teised rakendusskeemid ja antud programmi seos nendega

Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime prioriteetse suuna üldeesmärki toetavad lisaks programmis reguleeritud tegevustele teised Eesti ettevõtete edukale rahvusvahelistumisele suunatud meetmete tegevused. Eesti ettevõtete uuendus- ja kasvuvõime tagamine eeldab terviklikku komplekti hästi sihitud toetusmeetmeid. Lisaks ettevõtete edukale rahvusvahelistumisele suunatud meetmete tegevustele toetavad antud eesmärki mitmed ettevõtete tehnoloogilise ja arendusalase võimekuse, investeeringute toetamise ja kapitalile parema ligipääsu parandamise, koostöövõimekuse (nii ettevõtjate kui ka teadus- ja arendusasutustega) tõstmisele suunatud meetmed.

8. Abikõlblikud kulud

Programmi raames on abikõlblikud riiklikud eksporditagatised, mis on antud programmis ning ekspordi riikliku tagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras. Eksporditagatiste andmine peab aitama kaasa programmi eesmärkide saavutamisele, olema programmi tegevustega otseselt seotud, põhjendatud ja vajalik.

9. Programmi eelarve

9.1 Programmi rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist.

9.2 Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (Eesti kroon)

	Ühenduse osalus (a)	Avaliku sektori osalus (b)	KOKKU (c)=(a)+(b)
Programm kokku	200 000 000	0	200 000 000

9.3 Programmi eelarve aastate lõikes lepitakse kokku rakendusasutuse ja programmi elluviija vahel igal aastal sõlmitavas riigieelarvelise eraldise lepingus.

9.4 Programmi vahenditelt teenitud intressitulud suunatakse tagasi programmi.

10. Indikaatorid

Programm täidab "Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava" prioriteetse suuna "Ettevõtlike uuendus- ja kasvuvõime" eesmärgi "Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine" ning aitab kaasa nimetatud alasuunas fikseeritud tulemusindikaatorite sihttasemetega saavutamisele.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste väljundindikaatorite abil:

1. Riiklikku eksporditagatist kasutanud ettevõtjate arv aastas – sihttase: 70 ettevõtjat aastas.
2. Ettevõtjatele väljastatud riiklike eksporditagatiste alusel tagatud ekspordikäive aastas – 600 mln EEK.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste tulemusindikaatorite abil:

1. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtjates;
2. käibe kasv toetatud ettevõtjates;
3. lisandväärtuse kasv töötaja kohta toetatud ettevõtjates.

11. Rakendusasutus, rakendusüksus, programmi elluviija, programmi partner

11.1 Programmi rakendusasutuseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasutus*).

11.2 Programmi rakendusüksus on Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (edaspidi muuhulgas nimetatud *SA KredEx või rakendusüksus*).

11.3 Programmi elluviija on SA KredEx (edaspidi *programmi elluviija*)

11.4 Programmi tegevuste elluviimisel on programmi elluviija partneriks Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus, kes osaleb programmi punktis 5 nimetatud tegevuses alates partnerluslepingus sätestatud tähtajast.

11.5 SA KredEx on asutatud Vabariigi Valitsuse 29.06.2000 a. korraldusega nr. 555-k., eesmärgiga parandada ettevõtete rahastamisvõimalusi, maandada ekspordiga seotud krediidiriske ning seeläbi aidata kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime tõstmisele.

11.6 SA KredEx on käesoleva programmi elluvijaks, kuna ta omab kohases valdkonnas pikaajalist kogemust ning tema tegevused kattuvad programmi eesmärkidega. SA KredEx on usaldusväärne koostööpartner paljudele finantsasutustele ja ettevõtjatele. SA KredExi tegevuse aluseks on 14.07.2000. a kinnitatud sihtasutuse põhikiri. Oma ekspordiga seotud tegevuses juhindub SA KredEx ekspordi riikliku tagamise seadusest ning Euroopa Liidu ekspordikrediidikindlustuse valdkonda reguleerivatest õigusaktidest.

11.7 Programmi elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on SAs KredEx lahutatud struktuuriüksuste tasandil. Programmi elluviimine toimub SAs KredEx vastavalt juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldusele, milles sisalduv on sätestatud SA KredEx sisekordades.

11.8 Programmi tegevuste elluviimiseks kaasatakse partnerina Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus (edaspidi *partner*). Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus on programmi partneriks, kuna vastavalt 10.11.2009.a jõustunud ekspordi riikliku tagamise seadusele on riikliku eksporditagatise andjaks konkurentsiseaduse §-s 14 sätestatud eriõiguse alusel riigi osalusega asutatud krediidikindlustusega tegelev kindlustusandja. Vastavalt Vabariigi Valitsuse korraldusele nr 491 (RTL 2009, 87, 1270) volitas Vabariigi Valitsus sel eesmärgil majandus- ja kommunikatsiooniministrit asutama riigi osalusega äriühingut ärinimega Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus, mille aktsiatest 2/3 kuulub riigile ning 1/3 SAle KredEx. Vastavalt põhikirjale on aktsiaseltsi põhitegevusalaks kindlustustegevus krediidikindlustuse ja selle alaliikides aktsiaseltsile väljastatud tegevuslubade alusel, samuti riiklikest arengukavadest ja poliitikatest lähtudes. Aktsiaselts järgib riiklike tagatiste väljastamisel riigiabi reegleid, turupõhiselt tegutseva aktsiaseltsi muule tegevusele riiklik tagatis ei laiene.

11.9 Partneril on õigus anda programmi alusel riiklikke eksporditagatise vastavalt ekspordi riikliku tagamise seaduses sätestatud korrale., Alates partnerluslepingus sätestatud tähtajast ei anna programmi elluviija uusi eksporditagatise, kuid Programmi elluviijal säilivad programmi alusel antud eksporditagatistest tulenevad õigused ja kohustused.

11.10 Partnerluslepingu alusel partneri kasutusse antavaid vahendeid käsitletakse eksporditagatiste andmisel ka kui riigipoolset edasikindlustusandja kohustuste täitmist vastavalt ekspordi riikliku tagamise seaduses ettenähtud korrale. Partneril ei ole õigust riigilt edasikindlustusandja kohustuste täitmiseks täiendavalt vahendeid taotleda.

12. Programmi elluviija ja partneri õigused ja kohustused

12.1 Programmi elluviija kasutab ja tagab, et partner kasutab toetust sihtotstarbeliselt abikõlblikeks kuludeks.

12.2 Programmi elluviija lähtub ja tagab, et partner lähtub oma tegevuses ekspordi riikliku tagamise seadusest, perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seadusest ja nende alusel kehtestatud meetmete ülestest õigusaktidest. Programmi elluviijale kohalduvad toetuse saajale kohalduvad sätted.

12.3 Programmi elluviija õigused ja kohustused on sätestatud programmi elluviijaga sõlmitud halduslepingus.

12.4 Programmi elluviija sõlmib programmi partneriga vajadusel partnerluslepingu, millega sätestatakse partneri poolt teostatavad tegevused, lepingupoolte õigused ja kohustused programmi rakendamisel, sealhulgas partneri poolt kasutatava toetuse maht ja kasutamise aeg ning elluviija ja partneri vastutus.

12.5 Partner viib ellu programmi punktis 5 nimetatud tegevusi vastavalt käesolevas programmis sätestatule ning partnerluslepingule.

12.6 Programmi elluviija säilitab ja tagab, et partner säilitab toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente vähemalt 2025. aasta 31. detsembrini.

13. Toetuse väljamaksete tegemise tingimused ja kord

13.1 Toetuse väljamaksed tehakse programmi elluviijale vastavalt perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse § 23 lõike 4 alusel kehtestatud toetuse väljamaksmise korrale.

13.2 Väljamakse teostamise aluseks on käesolev programm ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning SA Kredex vahel sõlmitud riigieelarvelise eraldise leping. Väljamaksetaotluse (edaspidi VMT) esitab programmi elluviija rakendusüksusele. Nõuded VMTle ja selle aluseks olevatele dokumentidele on sätestatud SA KredEx sisekordades.

13.3 VMT ja aruannete kontrollimine ja menetlemine toimub rakendusüksuses vastavalt rakendusüksuse sisekorrale.

13.4. Partnerile toetuse väljamaksete tegemise kord ja väljamakstav summa sätestatakse Programmi elluviija ja partneri vahel sõlmitavas partnerluslepingus. Toetus kuulub programmi elluviija poolt partnerile väljamaksmisele programmi elluviija poolt talle eksportitavate andmiseks eraldatud vahendite kasutamata osas.

14. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise tähtajad ja kord

14.1 Programmi aruande perioodiks on poolaasta. Programmi elluviija esitab rakendusasutusele info indikaatorite sihtmäärade saavutamise kohta ja hinnangu tulemuste saavutamise kohta lisas 1 toodud vormil iga aastaselt 1. märtsiks ja 15. augustiks.

14.2 Programmi rakendamisega seotud lõpparuanne esitatakse rakendusasutusele 3 kuu jooksul peale programmi lõppu. Programmi lõpparuande vorm kooskõlastatakse rakendusüksuse ja rakendusasutusega.

15. Toetuse tagasinõudmine

Kui ilmneb, et toetust on kasutatud mitteabikõlblike kulude hüvitamiseks on rakendusasutusel vastavalt perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse § 26 lõike 6 alusel kehtestatud „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimustele ja korrale“ õigus nõuda programmi elluviijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi.

16. Abikõlblikkuse perioodi algus ja lõpp

Programmi abikõlblikkuse periood algab 2009. aasta 07. oktoobril ja kestab kuni 2015. aasta 31. detsembrini.

17. Programmi tegevuste lõpetamise ja programmi muutmise tingimused ja kord

17.1 Programmi tegevused loetakse elluviiduks, kui programmi vahenditest on väljastatud riiklike eksporditagatise programmi eelarve ja sellele lisandunud intressitulu ulatuses. Programmi vahendid jäävad pärast tegevuste elluviimist riiklike eksporditagatiste lõppemiseni eksporditagatise andja kasutusse tagatistega seotud riskide realiseerumisest tulenevate võimalike kahjude hüvitamiseks. Ekspordi tagatiste lõppemiseks loetakse kõikidest vastavatest tagatisevõtjale eraldatud krediidilimiitidest tulenevate õiguste lõppemist.

17.2 Programmi vahenditest väljastatud eksporditagatiste lõppemisele järgnevalt kasutatakse käesoleva programmi vahendeid ekspordi riikliku tagamise seaduse paragrahvis 14 nimetatud edasikindlustusandja deposiidi vahenditena. Edasikindlustusandja deposiiti kantud vahendeid tohib kasutada ainult riigi poolt tagatud eksporditagatistest tulenevate edasikindlustusandja kohustuste täitmiseks. Eksporditagatise seotud kindlustuslepingute puhul on ekspordi riikliku tagamise seaduses sätestatud tingimustel edasikindlustusandjaks riik.

17.3 Rakendusasutus võib alata programmi muutmise vastavalt vajadusele. Rakendusasutusel on õigus muuta programmi tingimusi ja korda programmi elluviija taotluse alusel või enda algatusel.

Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi indikaatorite kohta aruandmise ja tegevusele hinnangu andmise vorm

Väljundindikaatorid		Periood		
		I poolaasta	II poolaasta	aasta kokku
1. Riiklikku eksporditagatist kasutanud ettevõtjate arv aastas	sihttase: 70 ettevõtjat aastas			
2. Ettevõtjatele väljastatud riiklike eksporditagatiste alusel tagatud ekspordikäibe maht aastas	sihttase: 600 mln Eesti krooni aastas			
Tulemusindikaatorid				
1. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõttes				
2. käibe kasv toetatud ettevõttes				
3. lisandväärtuse kasv töötaja kohta toetatud ettevõttes				

Tekstiline hinnang programmi tegevuse tulemuslikkusele: